

Vojenství u nás a v cizině.

Major gšt. B.:

Tanky v různých armádách.

Velmi lehké rychlé tanky.

Nejlehčím vzorem rychlého tanku je dnes anglický Carden-Lloyd Mark VI a VII, který se dobře hodí pro přezvědné jednotky. Mimo to se ho používá jako lafety protitankových zbraní a jako lehkého traktoru. Těmito tanky je opatřena 6. a 7. pokusná pěší brigáda.

Tento vzor tanků zkouší též Československo a Itálie. Francie zkouší vzor inž. Sabathé s motorem Renault 18 HP, který je jakýmsi pohyblivým „kulometným hnizdem“; je úmysl dáti tři takové tanky pro pěší prapor.

Lehké tanky.

Tato zbraň se velice rozvinula již za světové války, a proto je další vývoj nutně volnějším.

Francie má dosud 3400 tanků Renault vz. 17, zbylých z války; v r. 1933 bude mít 2200 modernisovaných Renault vz. 1926/27, 1200 speciálních tanků pro spojení a zásobování a 1500 Renault nového vzoru. Požadavek vyšší strategické pohyblivosti vedl k pokusům s tanky St. Chamond vz. 28 a Renault vz. 29. Ostatní tanky Renault, vyrobené za války, byly rozděleny takto:

Rusko*) 400, americká armáda 216, Polsko 150, Rumunsko 175, Československo 11, Estonsko 10, Recko 10 a Lotyšsko 7 kusů.

V téže době jako Renault bylo za světové války vyrobeno v Spojených státech 950 tanků vzoru ABR. (z nich jen 20 došlo na evropské bojiště) a v Itálii 100 tanků „Fiat 3000“ — oba vzory jsou dnes značně zastaralé.

Po válce se většina států přidržela tanků podle vzoru Renault (Rusko po 70 „M.I.“—II.—III., Španělsko 5 „Trubia“, Polsko 60 vz. Kardaziewicz), Anglie, Amerika a Československo pak vytvořily nový vzor tanků.

Anglie pracovala o typu Carden-Lloyd, z něhož má 10 kusů 5tunových tanků M. T. Vickers Carden-Lloyd M. III) a 5 kusů 7tunových tanků M. II (Vickers-Armstrong 1931); tento tank dosáhl rychlosti 30—40 km/hod., má tichý chod a neničí silnic, výzbroj — dosud plně nevyzkoušená — má být 1 kanon 47 mm a 1 kulomet.

Jugoslaviie má vzor Renault-Christie s rychlosti 72 km/hod.; akční radius 550 km (675 l benzínu); hodí se pro horský terén, motor má tichý chod, kola však působí značný hluk.

Československý tank Kolo-housenka byl zlepšen na Kolo 60 a Kolo 70 (zlepšené rychlosti, zrychlení přeměny z kol na pásy a opačně, zesílení pancéře). Nový vzor Christie 1940 má rychlost v terénu 64 km/hod.

Střední tanky.

V čele konstruování těchto zbraní je Anglie; po tanku „Medium Mark A“, který zasáhl úspěšně v srpnu 1918, následoval tank „Medium Mark B“ (45 kusů) a v r. 1919 „Medium Mark C“.

Po přerušených zkouškách s tankem „Medium Mark D“ byl vyroben lehký Vickers-Mark I, I, II (dnes je 220 kusů); u tohoto tanku však bylo třeba zlepšit řízení, pozorování, střelbu a stabilitu.

Nejnovější 16tunový Vickers zdá se plně vyhovovati; tank je vyzbrojen 3palcovým dělem a těžkým kulometem v hlavní věži a 2 dvojitými lehkými kulometry v postranních vížkách.

Spojené státy nahradily tank Mark VIII tankem Medium M-26.

O nových francouzských tankích 15 t a 25 t je málo známo.

Těžké tanky.

Byly určeny k průrazu stabilizované fronty. Anglie vyráběla tanky Mark I—V, Německo vzor A-7 V (dnes je v Polsku), Spojené státy mají 1 těžký tank (z objednávky 1500 vozů, učiněné koncem války).

Anglie má dnes zhruba 100 tanků Mark V z 632 vyrobených za války; ze 150 kusů, které byly ve Francii, bylo postoupeno 25 Polsku, 20 Rusku, 10 Lotyšsku, 4 Estonsku. Itálie má 10 zastaralých vozů Fiat 2000.

Francie disponuje 90 tanky vzoru 2 C (25 dalších bylo postoupeno Polsku) a zkoušely se vzory 3 C, 3 D (dobrá strategická pohyblivost, pancér proti zásahu lehkého děla).

Nejnovější konstrukce jsou všude přísně tajeny.

*) Npor. R. J. Joks uvádí v lednovém čísle „The Royal Tank Corps Journal“ z r. 1932 celkový počet tanků v SSSR. na 350 kusů, z nichž starší vzory pocházejí vesměs z koristí z Wrangelovy a Denikinovy armády. Počet tanků odpovídá asi hodnotě 5 pluků. — Mimo několik zastaralých typů Saint Chamond udává pisatel 25 tanků Mark V, 8 Medium Mark A, 136 Renault resp. pozmeněné Reno Rusksij, 50 nových lehkých tanků ruské výroby, 20 Carden Lloyd Mark VII, 40 Vickers Mark II, 2 Mark II, Vickers ruské výroby, 1 lehký Fiat, 2 Fiat ruské výroby, 10 tanků váhy 80 t (výzbroj 2 třípalcová děla a 4 kulometry, radiová stanice, posádka 12 mužů, rychlost 8 km/hod.).

Obojživelné tanky.

První vzor byl vyroben v Anglii za příměří (tank Mark D), pak následoval tank Vickers Mark II. Nejznámější je Christie-Amphibium 1922 a poslední známý Carden-Lloyd.

Francie má na vyzkoušení u jednotek 62 tanků Schneider-Laurent (pásky a kola, přeměna trvá 3 minuty, motor 8válcový 100 HP), tank váží 7 t, je vyzbrojen 37 mm kanonem a velkým kulometem, rychlost na kolech 45 km, na pásech 30 km, v stojící vodě 10 km/hod., akční radius 320 km, zlézá svahy do 48%; tento tank je pokládán za nejvhodnější pro strategické zvědy.

Z Polska došla zpráva o konstruování obojživelného tanku Czerwinski, ale podrobnosti jsou tajeny.

Speciální tanky.

Jsou určeny pro spojení, zbrojení a ženijní službu, zásobování atd. Malými radiovými stanicemi jsou zatím opatřeny jen francouzský Char II a švédský String 21, Anglie zkouší radio na tanku Light Vickers Mark II; v zásadě by však měl mít radiovou stanici každý tank.

K donášení zpráv v postřelovaném pásmu slouží v Anglii tank Dragon Mark II, ve Francii známý Renault T. S. F. I (6 u každého pluku tanků).

Pro ženijní vojsko upravila Anglie 20 tanků Mark C a na dopravu válečných mostů a na zařízení k hledání zemních min.

Polsko má 10 tanků Renault pro vyvíjení umělé mlhy.

Jako doprovodné zbraně pěchoty má Anglie 25 tanků Vickers Mark II, sloužících za lafetu 18palcového děla. Francie používá 50 starých tanků S. Chamond Mark 17, zbylých z války.

Ve všech státech jsou staré vzory tanků přeměňovány v tanky na zásobování.

Nová překážka proti tankům.

Podle zpráv anglických časopisů byly zkoušeny v r. 1931 nové překážky proti tankům a všeobecně proti motorovým vozidlům.

Jedná se v podstatě o pružné ocelové dráty, které se snadno smršťují a svíjejí a jsou stočeny ve spirálách o průměru 1.3 m. Dráty byly nakladeny na silnice a na místa, vhodná pro útočnou vozbu. Najede-li vozidlo, vymršťují se spirály, ovíjejí se na kola, nápravy a na pásky, pronikají do brzdového a řídicího zařízení a donutí vůz k zastavení. Při pokusech byl prý zastaven tímto způsobem postup celých morotizovaných jednotek. Kladení drátů je značně jednoduché a rychle proveditelné ženijním vojskem a nevyžaduje zvláštních příprav.

V pokusech se pokračuje; zdaří-li se plně, ztíží tento prostředek nesporně značně užití útočné vozby a vydá ji v nebezpečí zničení dělostřelectvem při takových nucených zastávkách.

(R. d'A. e G., čís. 2.—3., 1932.)

Z cizích revuí.

BULLETIN BELGE, 1932,

červenec.

Pages d'histoire de l'armée belge au cours de la guerre 1914—18 (F. V.).

Vzpomínka na činnost obrněných vlaků belgických v době obležení Antverp roku 1914. Autor se zmiňuje také o zajímavém způsobu upotřebení vlaků asi o 10